

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et
Olim Compluti Sacrae Theologiae Professoris. Opus
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attributis Divinis Vbertim Dissertitur ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 7. Vtrùm scientia visionis merè libera possit esse causa sui obiecti proximè, vel remotè: sicque conferre ad aliquam prouidentiam Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

que & illi bono iure imperia nuncupantur. Quod si verò ad actum imperatum non tantum moueant, sed etiam necessitent, vt in plerisque casibus fiet, potiori iure, & cum maiori proprietate imperia dicentur. Quibus omnibus suppositis, sit iam.

Propositio. I.

96 Imperium monasticum propriè dictum neque est necessarium ad prouidentiam Dei, vt medio illo diuina voluntas concipiat actum vsus exequutiuum medij electi: neque, vt potentia exequutiuua prodeat in actum exteriorum.

Prior pars propositionis probatur primò contra Gonzalez, Hemelm. & alios suæ factionis citatos num.84. quia eiusmodi actus vsus ad Dei prouidentiam necessarius non est, vt vidimus supra quæst. 5. num. 72. Ergo neque imperium mouens ad ipsum est necessarium. Secundò; quia, licet esset necessarius talis actus vsus consistens in electione exequutiuua medij antea electi purè intentioni; electio precedens purè intentioni per se immediatè posset mouere, atque necessitare ad ipsum actum vsus; quin opus esset, vt interueniret imperium intellectuale ad eundem mouens, ac necessitans iuxta doctrinam statutam disp. 36. quæst. 6. num. 117. rursusque supra in hac quæstione num. 93. commemoratam. Igitur adhuc dato casu necessitatis talis vsus, tale imperium ad Dei prouidentiam necessarium non esset.

97 Posterior pars propositionis contra Grados, Ruiz, & alios eiusdem sententiæ probatur primò; quia, cum in nobis potentia exequutiuua immediatè moueatur per actum voluntatis; quin opus sit imperio intellectus talem actum insinuante, vt experientiâ ipsa noscimus, sine fundamento asseritur, in Deo omnipotentiam, quæ exequutrix potentia est, non posse moueri immediatè à decreto voluntatis exequutiuo sine interuentu vllius actus intellectus, qui imperium immediatum sit. Secundò; quia vniuersaliter est impossibile, vt aliqua potentia exequutiuua etiam diuina subiecta voluntati moueatur immediatè per intellectuale imperium prout num. 94. relinquimus probatum. Ergo nequit esse id necessarium ad prouidentiam Dei.

98 Reijciunt autem argumenta facta necessitatem imperij monastici propriè dicti, atque adeò ad intellectum pertinens à prouidentia Dei: siue dicatur tale imperium in iudicio consistere, siue in actu imperatio alterius generis à iudicio diuerso. Huius tamen posterioris necessitas aliunde insuper per ipsius impossibilitatem num. 90. probatam manet exclusa.

Propositio 2.

99 Imperium monasticum propriè dictum impossibile est in Deo (sicut & in nobis) respectu potentia exequutiuua distincta à voluntate: ad nullamque prouidentiam Dei potest conferre. Respectu verò voluntatis possibile est: atque adeò vtile ad aliquam Dei prouidentiam.

Priorem partem propositionis probat argumentum vltimum præcedentis. Quia scilicet potentia exequutiuua distincta à voluntate non est capax insinuationis per intellectum factæ, in qua consistit tale imperium.

Posterior autem pars probatur. Quia possibile est Deo iudicium de electione purè intentioni medij mouens ad electionem exequutiuam eiusdem medij: tum iudicium de imperio efficaci reflexo voluntatis mouens ad actum imperatum per illud; vt constat ex doctrinâ data num. 93. Ergo poterit Deus talibus iudicijs ad aliquam prouidentiam vti. Talia autem iudicia imperia monastica sunt propriè dicta, prout in dictis num. 95. cernere est.

Propositio 3.

Imperium aliquod monasticum minus proprium ex quinque num. 95. recensitis ad omnem Dei prouidentiam necessarium est. Cætera autem quatuor ad aliquam Dei prouidentiam sunt saltem vtilia.

Nam ad omnem Dei prouidentiam ordinatiuam mediorem in finem, de qua tractamus, necessarium est iudicium practicum de vtilitate medij mouens ad electionem exequutiuam eius, suppositâ intentione finis. Quod est imperium tertium ex numeratis loco citato. Cæteris autem quatuor posse Deum vti ad aliquam sui prouidentiam, ex dictis hactenus factis, superque notum est. Ad quam prouidentiam saltem vtilia non possunt non esse.

Iam verò quæcunque contra doctrinam nostram ab Aduersarijs opponantur, per illam eandem nullo negotio poterunt dilui. Quocirca in eis proponendis, & refellendis non est, cur inuicem moremur.

QVAESTIO VII.

Vtùm scientia visionis merè libera possit esse causa sui obiecti proximi, vel remotè: sicque conferre ad aliquam prouidentiam Dei.

STATUIMUS supra quæst. 4. proposit. 2. scientiam visionis de existentia vnius rei ad aliam rem causandam posse concurrere; sicque ad prouidentiam Dei pertinere. Nunc querimus, an possit concurrere ad causandam eandem rem, cuius existentiam habet pro obiecto. Duasque partes habet quæstio. Prima. An possit concurrere proximè. Secunda. An possit concurrere remotè.

Circa primam quæstionis partem multòrum Thomistarum sententia absolutè pronunciat, scientiam visionis non solum posse, sed etiam de facto esse causam earundem rerum; quarum existentiam habet pro obiecto. Hanc tenent Alvarez de Auxil. disp. 16. Cabrera 3. par. quæst. 6. art. 5. concl. 6. Nauarrete controu. 56. Ledelma tract.

tract. de Auxil. disp. 2. de Scient. diff. 1. dub. 4. Palacios in 1. diu. 38. quæst. 2. disp. 2. Ripa 1. par. quæst. 4. art. 13. dub. 4. Gonzal. disp. 38. Carmel. discalceat. tract. 3. disp. 5. dub. 2. Cornejo disput. 2. Ioan. à S. Tho. disput. 18. art. 3. & alij. Opositam tamen sententiam tenent Molin. 1. par. quæst. 14. art. 13. disput. 17. Valent. punct. 5. & 8. Bellam. lib. 4. de Grat. & libero arb. cap. 13. Lessi. de Auxil. cap. 3. 15. & 19. Soar. lib. 1. de Concurfu Dei cap. 13. & lib. 1. de absolutâ scientiâ contingent. cap. 5. & lib. 3. de Attrib. cap. 4. & in Proleg. 2. de grat. cap. 10. Vazq. 1. par. disp. 68. cap. 6. Arrub. disput. 3. cap. 3. Herice disput. 10. cap. 1. Fasol. 1. p. quæst. 14. art. 8. dub. 3. Ruiz tom. de Scient. disput. 15. dub. 10. Arriaga disput. 18. sect. 1. Ribad. disput. 18. de Scientiâ cap. 2. Smising. tract. 3. disput. 2. quæst. 4. num. 115. Bricenn. controu. 1. 1. dist. 2. art. 3. a n. 23. Veken. de Deo disput. 20. cap. 1. Martinon disput. 12. sect. 7. Carleton disp. 22. sect. 14. & apud eos alij plures.

105 Pro cuius clariori intelligentiâ noto primò, bifariam excogitari posse, scientiam visionis causare proximè iuum obiectum. Primò mouendo per se immediatè omnipotentiam ad eius executionem. Secundò mouendo per se immediatè voluntatem ad decretum executionum eius.

106 Secundò noto, duplicem actum scientiæ visionis adstrui communiter in Deo vniuscuiusque obiecti prout existentis. Alter, quo illud videtur in se ipso, hoc est, ipsius existentia determinante diuinum intellectum ad sui visionem. Alter, quo illud videtur in decreto de se, hoc est, decreto Dei de illius existentia determinante diuinum intellectum ad visionem eius.

107 Tertio noto, Ruiz de Prouid. disput. 3. à sect. 9. latè contendere, scientiam visionis, qua Deus videt suum decretum executionum cuiusque rei, & in decreto rem ipsam prout existentem imperium esse immediatè mouens omnipotentiam ad ipsius rei executionem. Sicque proinde talem scientiam visionis immediatè esse causam rerum. Pro qua sententia citat ibi num. 26. Conradum, & Fonseca, Soariumque dicentem, esse probabilem. Pro eadèque tenentur stare, quotquot docent ex vnâ parte, imperium monasticum in Deo mouere immediatè omnipotentiam ad executionem rei decretæ, ex aliâ verò, tale imperium consistere in iudicio, quo Deus cognoscit decretum rei executionum, & consequenter rei existentiam in ipso decreto. Vnde, non hæc scientia visionis in decreto, sed ea, qua res existens in se ipsa videtur, est, quam, ipse Ruiz cum communi Nostrorum latè tuetur, non esse causam rerum, disput. illa 15. de Scient. antea citatâ, prout ipsemet declarat in præsentia sect. 10. num. 2. Verum sententia ista per dicta quæst. præced. manet satis reiecta: longiusque adhuc reijcitur per dicenda in præsentia.

108 Quarto noto, Quiros tom. 1. de Deo in comm. S. Thom. quæst. 15. art. 8. à num. 59. asserere, scientiam visionis, qua res existens à Deo videtur in suo decreto, ipsius rei causam esse: secus autem scientiam visionis, qua res existens à Deo videtur in se ipsa. Sed hoc profectò, desistere videtur esse sententiam secundam, & adharere primâ. Nam Auctores sententiæ secundæ, vno, aut altero excepto, vniuersaliter haud dubiè censent, nullam Dei scientiam visionis esse causam rerum: siquidem id absolutè pronuntiant, & argumentis suis intendunt probare, prout ex dicendis apparebit. Auctores autem sententiæ primæ

de solâ scientiâ visionis Dei in decreto loquuntur: cum dicunt, eam esse causam rerum: ponunt enim eam penitus indistinctam ab imperio intellectuali, quo Deus videns suum decretum, & in eo existentiam rei decretæ per illud, vel mouet voluntatem suam ad actum vsus actiui, qui decretum est ipsius rei executionum, vt plerique opinantur, censentes decretum, in quo res videtur existens, esse merè intentionum; vel mouet suam omnipotentiam immediatè ad executionem, vt cum Ruiz citato num. præced. putant nonnulli, censentes, decretum, in quo res videtur existens vltimum prorsus, adeoque executionum esse. His propositis fit.

Propositio 1.

Nulla omnino scientia visionis, qua Deus videt rem existentem, vllatenus potest rei causa proxima esse: siue sit scientia visionis, qua res existens videtur à Deo in se ipsa; siue, qua videtur à Deo in aliquo decreto ipsius: tum, siue talis scientia dicatur causa rei proxima; quia mouet diuinam voluntatem ad vltimum, executionumque rei decretum; siue quia post omne decretum eius mouet diuinam omnipotentiam ad rei executionem.

Hæc propositio probatur primò ex Scripturâ loquente de scientia visionis, qua Deus videt res à se factas tanquam de aliquo posteriore ad earum effectiorem, & ad decretum, quo fiunt. Genes. 1. Dixitque Deus. Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem, quod esset bona. & infra. Viditque Deus cuncta, quæ fierat; & erant valde bona. Hæc enim posterioritas non est temporis; cum scientia visionis, qua Deus videt res à se factas, per æternitatem præcedat effectiorem earum. Ergo est posterioritas naturæ. Ergo scientia visionis, qua Deus videt res à se factas potius est aliquo modo effectus, quam causa effectiorem earum. Negari autem non posse ab Adversarijs, eiusmodi posterioritatem sine manifestâ violentiâ verborum Scripturæ, ex ipsis verbis palam est.

Dicere autem fortasse poterunt aliqui eorum, scientiam visionis, quam posteriorem effectiorem rerum ponunt verba Scripturæ, eam esse, qua res factæ, siue existentes in se ipsis à Deo videntur: hoc tamen non obstat, quominus altera scientia visionis, qua in ipsius decreto videtur, earum causa sit; atque adeò anterior earum effectiorem. Hinc amouenda est extorta quædam apprehensio, qua nonnulli decipiuntur haud dubiè, imaginantes, per scientiam, qua res existens in Dei decreto videri dicitur, adeò eam contentam, & quasi obuolutam respici in ipso decreto, vt non tam res existens immediatè, siue per se à tali scientiâ, quam decretum ipsum tangatur. Quod planè falsum est. Quia, rem existentem videri in decreto, aliud non est, quam, decretum determinare intellectum Dei ad concipiendam visionem de re ipsa existente; sicut, & rem existentem videri in se, aliud non est, quam, ipsam rem existentem, utpote obiectiuè veram in se, determinare intellectum Dei ad concipiendam visionem de se ipsa: caroquin ambarum scientiarum idem penitus est obiectum.

actum immediatè, siue per se, nimirum eadem omnino existentia actualis rei: idque solum inter illas datur discrimen, quòd scientia de re in decreto pro determinatiuo habet decretum, pro obiecto autem simul decretum, & existentiam rei scientia verò de re in se ipsa tam pro determinatiuo, quàm pro obiecto habet vnice existentiam rei. Adde, ambas scientias insuper habere pro determinatiuo existentiam conditionatam rei sub conditione ipsarum iuxta doctrinam vniuersalem traditam supra disput. 23. quæst. 9. sine. Vbi, & disput. 24. ac. 25. multa ad rem dicta poterunt recognosci.

111 Hinc sequitur primò, argumenta, quæ probant, scientiam visionis, qua res existens videtur à Deo, causam illius esse non posse, vniuersaliter id probare tam de scientia, qua res existens videtur in decreto, quàm de scientia, qua videtur in se, prout ex dicendis apparebit. Ex quo sequitur secundo, scientiam visionis rei in decreto, & scientiam visionis rei in se comitanter se habere, neutramque altera priorem, aut posteriorem naturam esse. Vnde sequitur tertio, verba Scripturæ commemorata, dum absolute ponunt scientiam visionis rerum post earum effectiorem, non de altera duarum prædictarum duntaxat, sed de vtrâque debere intelligi. Id quod aliunde venit probandum. Quia nimirum sermo in eis est de rebus per creationem factis ab omnipotentia diuina citra omne dubium. Vbi propterea nullum interfuit decretum intentionum; sed per vnicum decretum exequutum sunt illæ decreta simul, & exequuta. Tum sic. Scientia visionis rerum in tali decreto non potuit mouere immediatè omnipotentiam ad earum exequutionem iuxta doctrinam stabilitam quæst. præced. Sed nec potuit mouere voluntatem ad concipiendum ipsum decretum, utpote per ipsam scientiam iam existens præuisum, ut est manifestum. Ergo in eo casu nullam habuit Deus scientiam visionis de rebus à se factis, quæ earum effectiione anterior esse poterit, atque adeo non cadens sub verba Scripturæ, ponentia absolute scientiam visionis ipsa effectiione posteriorem.

112 Secundo iam probatur eadem pars propositionis ex Patribus vnanimè sentientibus, non ideo aliquid esse existens, quia à Deo præuidetur existens; sed potius è conuersò, ideo à Deo præuideri illud existens, quia reuera est existens. Audiamus aliquot eorum verba. Origin. lib. 7. in epist. ad Rom. ad illud cap. 8. Quos præsciuit, ait. Non propterea erit aliquid, quia id scit Deus futurum: sed quia futurum est, scitur à Deo, antequam fiat. Iustin. lib. qq. ad Orthodox. respons. 58. Non est prænotio causa eius, quod futurum erat; sed, quod futurum erat, causa est prænotionis. Non enim prænotionem sequitur res futura; sed rem futuram prænotio. Nec vilo modo, qui præscit, causa est rei futurae. Euseb. lib. 6. de Præparat. Euang. cap. 3. Non est præcognitio Dei causa futurorum: neque enim ad pescandum quemquam Deus impellit, aut mouet: sed potius dicendum est, etsi alicui forte videatur absurdum, id, quod futurum est, est causa, cur Deus prævideat. Non ergo ideo fit, quia præscitur, sed quia futurum erat, præscitur. Hieron. in cap. 26. Ieremie. Non ex eo, quod Deus scit futurum aliquid, ideo futurum est: sed quia futurum est, Deus nouit. Tantumdemque habet in cap. 16. Ilaia, & in cap. 2. Ezech. & Dialogo 3. contra Pelagian. Chrysostr. homil. 60. in Math. tractans illud V. Mundo à

scandalis. dicit. Non quia futura prædixit, ideo euenient: sed quia omnino euentura erant, ideo prædixit. Cyril. lib. 9. in Ioan. c. 10. Quoniam in nonnulli sponte facturi erant, ideo præscius Spiritus sanctus futura prædixit. Leo serm. 13. de Passione c. 3. Non impias furentium manus immisit in se Dominus, sed admisit; non præsciendo, quod faciendum esset, coegit, ut seret. Beda lib. Variar. qq. q. 3. Coegit nos Deus, ut mali sibi videremur ab æterno? Absit. Nam potius nos coegimus eum, ut nos malos videret. Damasc. in Dialogo aduersus Manichæos. Vis Dei præsciens à nobis causam haud quaquam habet. At verò, ut ea, quæ facturi sumus, præsciat, à nobis profectus. Nam si facturi non essemus, nec ipse quidem, quod futurum non esset præsciret. Et quidem Dei præscientia vera, atque inuolabilis est. Verum ipsa haud quaquam causa est, cur omnino fiat id, quod futurum est. Quin potius, quia hoc vel illud facturi sumus, ideo præscit. August. lib. 4. de Genesi ad litt. cap. 3. ait. Neque enim cognitio fieri potest, nisi cognoscenda præcedant. Ex quo generali principio cum creatâ libertate componit præscientiam Dei lib. 3. de libero arbitrio c. 4. vbi habet. Sicut enim tu memoriâ tuâ non cogis, facta esse, quæ præterierunt: sic Deus præscientia non cogit faciendâ, quæ futura sunt. Et, sicut tu quadam, quæ fecisti meministi; nec tamen quæ meministi, omnia fecisti. Ita Deus omnia, quarum ipse auctor est, præscit: nec tamen omnium, quæ præscit, ipse auctor est. Et lib. 5. de Ciuit. c. 9. & 10. post multa ad rem dicta ita concludit. Neque enim ideo peccat homo, quia Deus, illum peccaturum, præscit: imo ideo non dubitatur, ipsum peccare, cum peccat; quia ille, cuius præscientia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, sed ipsam peccaturum esse præscit; qui si noluit, vique non peccat; sed si peccare non luerit, etiam hoc ille præscit. Tenent eandem doctrinam Boetius lib. 5. de consolat. prola 4. & 6. & alij. Antelmusque totum suum librum de Concordiâ præscientiæ Dei cum libero arbitrio in hoc fundat principio. Quod Deus ideo præscit futura; quia futura sunt: non verò è contra ideo futura sunt; quia præscit. Prætereaque Patres commemorati, & alij præuisiõem Dei de futuris comparant nostræ visiõis oculari, quæ suum supponit obiectum; nullatenusque influit in illud.

Per quæ omnia satis clarè perspicitur, iuxta mentem, atque consensum communem Patrum nullam scientiam visionis Dei de existentia rerum ipsius existentie causam proximam esse posse: quandoquidem vniuersaliter pronunciant, non ideo res existere, quia Deus præscit, eas existere. Imo existentiam rerum aliquo modo causam esse omnis scientiæ visionis Dei de existentia ipsarum siquidem aliqui eorum expressè id asserunt, & ceteri vniuersaliter etiam dicunt, idcirco Deum præuidere res existentes; quia ipse reuera sunt existentes. Quo citra dubium idem ipsum significatur tacite.

Respondent aliqui ex Aduersarijs, cum dicunt Patres, non ideo res existere, quia præscit Deus, eas existere, tantum intendere, præscientiam Dei non esse causam rerum ex conceptu scientiæ præcisè; nam alias omnis scientia Dei esset causa sui obiecti. Quod est absurdum. Sed hæc solutio communiter ab alijs deseritur. Facileque rejicitur. Primò: quia de eadem præscientiâ loquuntur Patres, cum è conuersò dicunt, ideo

ideo res à Deo præcisi existentes; quia reuera existunt. Quod de scientiâ vt sic nequit intelligi; alioquin omnis scientiâ Dei penderet ab existentiâ rerum. Quod est pluraquam absurdum. Secundò; quia ab eâ Dei scientiâ intendunt remouere Patres causalitatem rerum, quam, putabant hæretici, nostram libertatem euertere, vt est certissimum. Ea autem non est scientiâ Dei in genere; sed præscientiâ de existentiâ nostrorum actuum, vt non minus est certum. Tertio; quia aliqui ex Patribus addunt pro suâ sententiâ confirmatione, ex defectu præscientiâ Dei, de qua loquuntur, non sequi per locum intrinsecum defectum rerum. Quod tamen de defectu scientiâ Dei vt sic nullatenus dici potest; vt constat.

115 Propterea solutio communis Aduersariorum est, Patres propositionem suâ duntaxat velle, scientiam visionis non esse causam rerum per se solam, sed vt coniunctam cum decreto diuine voluntatis. Contra tamen est. Primò; quia Patres suis loquutionibus planè significant, aut etiam exprimunt, vt in eorum testimonijs apparet, scientiam visionis nullo modo esse causam rerum. Quod planè esset falsum, si causa rerum esset illa coniuncta cum decreto. Secundò; quia Patres idcirco negant præscientiâ Dei influxum in actus nostros per eam præuisos, ne euerteret eorum libertatem. Sed potiori iure eam euerteret, si simul cum decreto in illos influeret. Igitur Patres longè abunt à concedendo illi influxum prout coniuncta decreto.

116 Iam ad alteram Patrum propositionem, qua asserunt, ideo præscire Deum, res esse existentes, quia sunt existentes. Respondent, nullam in illâ causalitatem importari, sed tantum bonitatem illationis ab existentiâ rerum ad præscientiam Dei: quia bene inferitur ex eo, quòd res existunt, Deum præscire, eas existere. Sed contra est. Quia sicut ab existentiâ rerum ad Dei præscientiam de illâ bona est illatio; ita à præscientiâ Dei de existentiâ rerum ad ipsam illationem existentiam bona etiam illatio est. Ergo titulo illationis præcise æque verum est, ideo res existere; quia Deus præscit eas existere; ac est verum, ideo Deum præscire, res existere; quia ipsæ existunt. At Patres vnanimitè negant primum, & affirmant secundum. Ergo per eiusmodi propositiones non bonitatem illationis, sed causalitatem prætendunt. Quam certè particula *ideo, & quia* in eis inclusæ manifestè significant.

117 Dicit aliquis. Res existentes in tempore præscientiam æternam Dei causare non possunt. Ergo propositio illa Patrum; ideo Deus præscit res existere, quia ipsæ existunt, non potest importare sensum causalem. Distinguo antecedens. Res existentes in tempore præscientiam æternam Dei causare non possunt causalitate physicâ; concedo. Causalitate intentionali; nego. Et nego consequentiam. Itaque; cum intellectus diuinus ab æterno sit suapte naturâ & cognoscitiuus omnium verè cognoscibilem; quia nihil potest ignorare; & non cognoscitiuus omnium non verè cognoscibilem; quia non potest falli; consequens est, vt per veritates obiectiuas rerum ab ipsarum esse seu quidditatiuo, seu existentiali indistinctas sit determinabilis ad concipiendos actus scientiâ de rebus ipsis; talibusque subinde veritatibus egeat ad talem determinationem. Quoriturus sit, vt potentia proxima intellectus Dei

ad aliquod obiectum sciendum per huius obiectiuam veritatem tanquam per quamdam extrinsecam, intentionalemque conditionem complenda veniat. Vnde tandem efficitur, vt vnaquæque veritas obiectiuâ, in quocunque ea statu, & tempore, & loco detur, siue ponatur, seu necessariò, seu contingenter, non possit non simul cum intellectu diuino ad actum scientiâ de se intentionaliter concurrere, dum ille ab æterno prodit in talem actum; sicque cum intellectu ipso talem actum aliquâ ratione causare. Quod maximè locum habet, clariùque cernitur in sententiâ expositâ, & comprobata supra disput. 23. quæst. 2. proposit. 3. & 4. iuxta quam intellectus Dei non potest non esse principium virtualiter productiuum omnium suorum actuum scientiâ: atque adeò nec possunt non simul cum illo ad talem actum virtualem productionem concurrere, saltem vt condiciones causandi, omnia illa, quæ ad productionem ipsam sunt necessariò requisita, è quibus potissimum sunt veritates obiectiuæ per ipsos actus cognoscendæ. De quo plura alias dicta videri possunt disput. 23. quæst. 7. & tota disput. 27. & disput. 28. quæst. 7. præsertim à num. 339.

Hinc obiter impugnandus venit Ribaden. 118 quatenus disput. 16. de Prædestin. cap. 3. & 4. contendit, scientiam visionis de existentiâ actus nostri liberi realiter existentiâ ipsa non esse posteriorem vilo modo, sed tantum per rationem nostram. Quia, inquit, non est posterior naturâ in serie connexionis, eo quòd, sicut talis scientiâ titulo suæ infallibilitatis cum suo obiecto connexa est; ita tale obiectum titulo creaturæ cum Deo prout ipsum sciente est connexum; nam est connexum cum Deo summè perfecto, atque adeò nihil ignorante; & inter extrema mutuò connexa prioritas, aut posterioritas ad seriem connexionis spectans non datur. Sed neque est posterior naturâ in serie causalitatis: eo quòd existentiâ temporalis nostri actus liberi neque causat, neque causare potest physicè æternam de se scientiam Dei. Quod tanquam certum supponit, & quasi ab hac parte securus pergat ad reliqua: quasi possibilis non esset alius causandi modus, præterquam physicè: cum tamen insuper modus causandi intentionaliter, & modus causandi moraliter in multis casibus necessariò debeant admitti.

Et quidem in præsentì nostro influxum. 119 intentionalem obiectorum in scientiam Dei, quem adstruximus, admitti necessariò debere, probatur efficaciter. Primò; quia per solius rationis nostræ prioritatem, aut causalitatem fictitiâ testimonijs Patrum supra relatis nullatenus potest satisfieri; vtpote quibus aliquam causalitatem veram, & non fictitiâ tribuunt haud dubie obiectis, de quibus agunt, comparatione scientiâ Dei: quandoquidem ad intentum eorum seruandi illam nostram libertatem re ipsâ, talium obiectorum prioritas, causalitave, putè fictitiâ nihil conferre poterat, vt est manifestum.

Secundò; quia, quidquid ita existit, vt potuerit non existere, non potest non habere aliquam causam suæ existentiæ, vt est manifestum: nam omne contingenter existens eo ipso non est ens à se, sed ab alio: cum de ratione entis à se sit necessariò existere. Sed scientiâ Dei de obiecto contingente ita existit, vt potuerit non existere. Ergo scientiâ Dei de obiecto contingente

gente non potest non habere aliquam causam suae existentiae. Quae quidem causa alia ab intellectu diuino esse non potest, vt ex se patet. Aut intellectus diuinus non causat talem scientiam per se solum, nudèque sumptus: quia, cum sit causa tum in essendo, tum in causando necessaria, si per se solum causaret illam, non contingenter causaret, sed necessario: fieretque vt scientia diuina de obiecto contingente non contingens, sed necessaria esset in existendo, & consequenter fallibilis, quod est impossibile: siquidem ipsa necessario existente, obiectum eius posset deficere. Causat igitur talem scientiam intellectus diuinus adiutus, determinatusque ad causandam illam per aliquid sibi accessorium, atque contingens: quod aliud non est à veritate contingente obiecti ipsius scientiae. Talis ergo veritas obiectiua tanquam conditio quadam causandi simul cum intellectu diuino inluit reuera, concurratque ad causandum scientiam contingentem de se. Quod erat ostendendum.

121 Tertiò probatur idem ipsum; quia, quoties ex actu nostro libero aliquid necessario sequitur non potest non illud esse nobis voluntarium, & liberum, & imputabile, saltem, quando prouidetur à nobis, id sequenturum, vt est certissimum. Sed ex actu nostro libero necessario sequitur scientia visionis de ipso actu. Ergo existentia talis scientiae, saltem, quando prouidetur à nobis ex actu nostro sequentura, (vt semper potest prouideri, cum id sit euidentis), non potest non esse nobis voluntaria, & libera, & imputabilis. At omne nobis voluntarium, & liberum, & imputabile nequit non esse à nobis causatum; vt ex se notum est, & apud omnes in confesso. Ergo scientia visionis de nostro actu libero nequit non esse à nobis causata medio ipso actu, saltem, cum sequentura ex illo prouidetur à nobis. Et consequenter actus ipse nequit non esse influxiuus, de factoque influere in existentiam talis scientiae. Quod erat probandum.

122 Quartò probatur: quia, quidquid cum actu nostro libero connexum est, vt eius libertatem non tollat, necessario debet in sua existentia dependere ab ipsa eius libertate, vt constat ex doctrina statuta supra disput. 30. quest. 5. proposit. 12. Sed scientia visionis de actu nostro libero cum ipso est connexa, & eius libertatem non tollit, vt est certissimum. Igitur in existentia sua ab eius libertate dependet. At hæc dependentia non potest non esse causalitatis. Igitur scientia visionis de nostro actu libero dependentia causalitatis dependet in sua existentia à libertate eius, ipseque proinde in talem existentiam aliquem influxum causatiuum confert. Quod erat probandum. Cetera constant præter subsumptam. Ea autem ostenditur. Nam, cum omnis dependentia vnius ab alio quoad existentiam ad dependentiam causalitatis, vel connexionis reducatur; nec alia sit excogitabilis, vt est manifestum; conficitur, omne dependens ab alio quoad existentiam, non posse non dependere ab illo dependentia causalitatis. Quoniam ab illo prout absolute existente vel dependet dependentia causalitatis connexionis; & sic ab eodem prout conditionate existente nequit non dependere dependentia causalitatis: quo rursus habetur intentum; atque adeò simpliciter. Nam, vt dicta quest. 5. disput.

30. proposit. 9. monstratum est, potentia proxima causatiua entis connexi cum alio intrinsece constituitur per veritatem conditionatam de existentia termini connexionis sub conditione existentiae ipsius entis connexi. Quo fit, vt, dum ens connexum causatur, licet terminus connexionis eius prout absolute existens in illum influere non debeat, vt ex dictis ibidem proposit. 6. constat, at prout existens conditionate non possit non influere in illum. Manet igitur demonstratum, suppositis principijs citatis, hoc ipso, quod scientia visionis de nostro actu libero cum ipso est connexa, & eius non tollit libertatem, non posse non illam ab hoc dependere dependentia causalitatis. Vt hinc appareat, quanto iure Patres ad ostendendum contra infideles, scientiam visionis Dei de existentia nostrorum actuum eorum libertatem non tollere; non solum assumebant vt principium, talem scientiam non causare ipsos actus, sed etiam, tales actus è contra causare scientiam ipsam. His obiter stabilitis contra Auctorem præcitatum, & alios.

Pergo iam, & probò tertiò propositionem ex S. Tho. 1. par. quest. 14. artic. 8. vbi ex professo tractat de scientia Dei, quæ est causa rerum; planèque sentire videtur, eam non scientiam visionis, sed scientiam simplicis intelligentiae esse. Primò; quia dicit, scientiam Dei se habere ad omnes res creatas, sicut scientia artificis se habet ad artificata. Scientia autem artificis, quæ ad artificata se habet vt causa, non est ea, quæ cognoscit illa iam facta, sed alia anterior respiciens illa vt factibilia; vti ipse S. Doctor clarè significat in solutione ad 3. Igitur censet, scientiam Dei de rebus, non vt iam factis, quæ est visionis, sed vt factibilibus, quæ est simplicis intelligentiae, causam earum esse. Secundò; quia de scientia, quæ est causa rerum, dicit, se habere ad opposita; & ideo non posse causare, nisi determinetur ad vnum per voluntatem. Scientia autem visionis non est indifferens ad opposita, sicut est scientia simplicis intelligentiae, sed ad id, quod iam factum respicit, determinata; idque non per voluntatem, sed per se ipsam. Quod amplius declarat artic. 16. ad 1. dicens, scientiam causatiuam rerum, quarundam esse causam in actu, nempe actualiter existentium, quarundem tantum in potentia, earum scilicet, quæ remanent pure possibiles. Id quod de sola scientia simplicis intelligentiae; non item de scientia visionis verificari potest; vt constat.

123 Quintò probatur propositio ratione à priori. Quia in Deo scientia visionis, de qua agimus, ad res causandas prorsus inepta est; solique est ad id muneris apta scientia simplicis intelligentiae. Ergo non prima, sed tantum secunda dicenda est causa rerum esse. Consequentia est bona. Et antecedens probatur. Quia scientia agentis intellectualis non aliter res causare valet, quam ipsi proponendo res ipsas, inæque propositione dirigendo, suadendo, mouendoque; vt illas efficiat. Ad hoc autem inepta est prorsus scientia proponens res vt iam factas, qualis est scientia visionis; aptaque solum proponens illas vt factibiles, qualis est scientia simplicis intelligentiae: vt est notissimum. Frustra enim, & ineptè suadebis Sculptori, vt faciat tuam, quam illi iam factam ostendis. Frustra, & ineptè petes ab amico, vt tibi det donum, quod iam ab ipso acceptum apud te cernis. Frustra,

fra, & ineptè iubebis famulo, vt equum ascen-
dat, quem iam supra equum sedentem vides, &c.
Cuius ratio conspicua est. Quia agens intellectu-
le potissimum agit per voluntatem, præunte
intellectu: actus autem voluntatis ad agendum
idoneus dumtaxat est decretum efficax tendens
per modum desiderij in rem efficiendam, quo
vult voluntas, vt illa fiat: ad quod decretum
concipiendum inepta prorsus est propositio rei
vt iam factæ, aptaque solum propositio rei vt fa-
ctibilis: siquidem propositio rei vt iam factæ,
non ad desiderium, sed ad gaudium de effectio-
ne eius inclinatur. Adde, ex terminis apparere im-
possibile, vt deuo fiat id, quod supponitur iam
factum. Voluntas autem in id, quod impossibi-
le apparet, ferri efficaciter non potest, vt saepe
alias dictum est. Concluditur ergo, non scien-
tiam visionis, quæ rem vt iam factam voluntati
proponit; sed scientiam simplicis intelligentiæ, quæ
rem proponit vt factibilem, aptam, & idoneam
propositionem ad illam efficiendam, atque adeo
causandam esse.

125 Quod si scientia visionis de quavis re
ad mouendam voluntatem diuinam, vt concipiat
decretum efficax de ipsa exequenda, inepta pro-
positio est: multo magis erit inepta ad mouen-
dam, determinandamque per se immediatè om-
nipotentiam, vt illam efficiat. Tum quia omni-
potentia per nullam scientiam, sed tantum per
aliquam volitionem est immediatè determinabilis
ad operandum, vt quest. 6. proposit. 1. statuimus.
Tum quia, est esset, per scientiam tantum de
re vt factibili, secus per scientiam de re vt iam
facta determinabilis esset. Nam facere deuo,
quod supponitur iam factum, impossibile est, vt
diximus.

126 Quinto denique probatur propositio ab
absurdo. Sequitur enim ex aduersa sententiâ,
scientiam visionis de nostris actibus eorum liber-
tatem penitus tollere. Nam iuxta illam scientia
visionis de quouis actu nostro vel determinat vol-
untatem diuinam ad decretum immediatè exe-
cutionem talis actus, illudque æquè conexum
cum existentia eius determinatè, ac est conexa
scientia ipsa: vel determinat immediatè omni-
potentiam diuinam ad ipsius actus executionem.
Si dicatur primum. Tale decretum non potest
non intrinsecè includi in potentia proximâ ad ta-
lem actum, vt constat ex generali doctrina sta-
tuta supra disput. 30. quest. 5. proposit. 4. Si autem
dicatur secundum. Ipsa scientia visionis erit in-
tali potentia proximâ inclusa iuxta eandem
doctrinam. Sicque in vtroque casu aliquid conne-
xum cum actu erit inclusum in potentia proxima
ad actum. At onne inclusum in potentia
proximâ ad actum, & conexum cum actu
omnino tollit libertatem ad ipsum actum, vt
in eadem quest. 5. proposit. 1. latè monstratum
est. Igitur iuxta aduersam sententiam scien-
tia visionis de nostris actibus non potest non
eorum libertatem penitus tollere. Quod erat pro-
bandum.

127 Supereft, vt argumenta diluamus qui-
bus contra propositionem nostram militant Ad-
uersarij. Opponunt enim nobis primò August.
lib. 1. 5. de Trinit. cap. 13. dicentem. *Vniuersas au-
tem creaturas suas & spirituales, & corporales,
non quia sunt, ideo nouit: sed ideo sunt, quia nouit.*
*Non enim nesciuit, quæ fuerat creaturus. Quia
ergo scini creauit; non, quia creauit, sciniit.* Si-
milique habent tum ipse August. lib. 6. de Trinit.

cap. 10. & lib. 5. de Ciuit. cap. 9. Tum Gregor. Mag.
lib. 20. Moral. cap. 23. alias 24. & lib. 32. cap. 6. Res-
pondeo, non Patres ijs in locis non de scientiâ
visionis, de qua tractamus, sed de scientiâ sim-
plicis intelligentiæ loqui; vt ex eorum contextibus
colligi potest. August. autem cum alijs Patribus
alijs in locis clarè pro nobis stare, ex dictis num.
112. constat.

128 Secundo obijciunt. Modus perfectior
causandi tribuendus est Deo, si sit illi possibi-
lis. Sed perfectior causandi modus est per scien-
tiam visionis, utpote clariorem, quam per scien-
tiam simplicis intelligentiæ, utpote minus cla-
ram. Et talis modus causandi est possibilis. Er-
go. Etenim solum posset eius possibilitati obsta-
re vel, quod scientia visionis habeat suum effe-
ctum pro obiecto; vel, quod supponat decretum
de effectu causando. Primum autem non obstat;
quia etiam decretum executionem, quod apud
nos est causa rei, habet suum effectum pro obiecto:
& scientia visionis æterni Patris iuxta sen-
tentiam Theologorum communem habet pro
obiecto Verbum æternum ab illâ procedens. Sed
neque obstat secundum: quia decretum præce-
dens scientiam visionis potest ad rem causandam
non esse sufficiens absque intellectuali imperio in
ipsâ scientiâ consistente. Respondeo, modum
causandi per scientiam visionis neque esse de
suo perfectiorem; quia scientia simplicis intel-
ligentiæ non est minus clara, aut minus perfe-
cta intra suum genus, quam scientia visionis
intra suum. Neque esse possibilem, vt satis su-
perque constat ex ijs, quæ attulimus pro im-
pugnatione eius. Exempla autem, quæ oppo-
nuntur, non sunt ad rem. Nam decretum exe-
cutionem rei apud nos non supponit rei existen-
tiam, ad quam terminatur, sed eam facit: quia
scientia, qua voluntas dirigitur ad tale decretum
concipiendum, non proponit illi rem ipsam vt
iam factam, sed vt factibilem. Similiter scien-
tia visionis, à qua Verbum procedit, non
supponit ipsum vt iam productum, sed produ-
cit: quia Verbum vt productum non proponit
tali scientiæ per aliam scientiam, nec pro-
ponitur per ipsam alicui potentæ, vt moueatur
ad productionem eius, sed nascitur immediatè
ab ipsâ scientiâ, qua videtur, vt terminus eius.
De hoc tamen plura dicuntur in Tract. de Trin-
tate.

129 Tertio obijciunt. Res creatæ liberè cau-
santur à Deo. Ergo per scientiam liberam, seu
contingentem. Sed sola scientia visionis, non
item scientia simplicis intelligentiæ, libera, seu
contingens est, vt est notum. Ergo per illam,
non per hanc, causantur à Deo res creatæ. Hoc
argumentum contra Aduersarios ipsos est: qui
non negant, neque negare possunt, scientiam
simplicis intelligentiæ esse etiam causam rerum,
tametsi remotiorem. Respondeo ergo pro om-
nibus facillimè, res creatas causari à Deo libe-
rè; quia causantur per scientiam, quæ in cau-
sando illas libera est, quatenus ita causat, vt
possit non causare: cum causet dumtaxat medio
decreto libero, ad quod inclinatur, & quod liberè
potest à voluntate omitti, ipsa scientiâ suppo-
sitâ: non verò; quia causantur per scientiam,
quæ in existendo libera, seu contingens est, id est
ita existens, vt possit non existere. Hoc enim ad
liberam causationem eius necessarium non est; vt
patet in omnipotentia, quæ, cum in existen-
do sit necessaria, liberè causat: quia per decre-
tum

tum liberum voluntatis determinatur ad causandum.

130

Quartò obijciunt. Scientia dirigens voluntatem diuinam ad decernendum rem causandam debet ei proponere idem ipsum, quod ab illa decernitur: quia nihil volitum, quin præcognitum. Sed quod decernitur ab illa non est possibilitas rei, sed existentia eius. Ergo non scientia de possibilitate rei, quæ est simplicis intelligentiæ, sed scientia de rei existentia, quæ est visionis, dirigit voluntatem diuinam ad decernendum, adeoque ad causandum rem ipsam. Hoc etiam argumentum contra Aduersarios ipsos est. Nam apud eos scientia, quæ dirigitur voluntas Dei ad primum decretum rei intentium ante omnem scientiam visionis, eius scientia simplicis intelligentiæ est, neque visionis esse potest, vt constat: & tamen per tale decretum non rei possibilitas, sed rei existentia decernitur: vt est certissimum: quia nunquam vult Deus efficaciter, vt res sit possibilis; (imo nec potest iuxta dicta disput. 34. quæst. 5. proposit. 3. quia id est necessarium); sed tantum, vt existat. Respondeo ergo, per scientiam simplicis intelligentiæ non solum possibilitatem rei, sed etiam existentiam, & cætera omnia prædicata eius, quæ reuera sunt vnum, & idem diuinæ voluntati proponi, non tamen prout in statu existentiæ, sed prout in quiditatio præcisè: quod satis est, vt Deus efficaciter velit, quod talis res cum omnibus à se indistinctis ponatur in statu existentiæ: quod ipsum est, loquendo absolute, velle efficaciter, vt existat.

131

Quintò obijciunt. Scientia causatiua rerum, eorum tantum, quæ causantur, est scientia. Sed talis est scientia visionis; quia scientia simplicis intelligentiæ multorum etiam, quæ non causantur scientia est. Ergo scientia causatiua rerum non scientia simplicis intelligentiæ est, sed scientia visionis. Hoc item argumentum militat contra Aduersarios, vt constat ex dictis. Respondeo ad illud cum S. Thom. 1. par. quæst. 14. artic. 16. ad 1. Quod scientia Dei causatiua rerum, causa est. *Quorundam quidem actu, scilicet eorum, quæ secundum aliquod tempus sunt. Quorundam verò virtute, scilicet eorum, quæ potest facere, & tamen nunquam sunt.* Constat autem, hanc esse scientiam simplicis intelligentiæ. Quæ, licet, quantum est ex se, omnium possibilium sit causatiua, ea tamen sola. causat de facto, ad quæ causanda determinatur per voluntatem.

132

Sextò denique obijciunt. Scientia, quæ causa est rerum, practica est. Sed scientia simplicis intelligentiæ merè est speculatiua: quandoquidem pleraque eius obiecta non perueniunt ad praxim. Ergo non illa, sed scientia visionis, cuius obiecta omnia ad praxim perueniunt, est causa rerum. Respondeo, duplici titulo posse, & solere scientiam aliquam dici practicam. Primò: quia potest causare suum obiectum. Secundò: quia illud causat de facto. Ex quibus duobus titulis propter primum scientia simplicis intelligentiæ potest dici practica respectu omnium suorum obiectorum, quæ causare potest: propter secundum autem respectu eorum, quæ de facto causat. At scientia visionis propter neutrum potest practica dici: quia neque causat suum obiectum; neque causare potest; prout constat ex dictis.

Ex quibus facillimè quisque diluere pote-

rit cætera, quæ opponi possunt, aut etiam solent, argumenta contra nostram propositionem. Circa quam quoties in præcedentibus dixi, solam scientiam simplicis intelligentiæ esse causam rerum, aduerto, me tantum voluisse excludere scientiam visionis, de qua in illa est sermo: non vero item alias Dei scientias, de quibus statutum est quæst. 5. necessarias esse, vel viles ad prouidentiam eius. Et hæc de priore parte præsentis questionis. Pergo iam ad posterioris resolutionem.

Propositio 2.

Deus ex præuisione absoluta existentie effectus moueri potest ad decernendum quoduis principium, aut etiam quamuis causalitatem talis effectus; dummodò hæc in ipso effectu inclusa non sint. Atque ita scientia visionis bene potest obiecti sui esse causa remota.

Doctrina huius propositionis non parum est utilis ad varias difficultates Theologicas enodandas. Quam vt distinctius explicem; suppono primò, duplicem excogitari posse motionem in effectu absolute præuisione respectu suorum principiorum. Alteram propriam causa finalis. Alteram alterius generis, Mouebit vt causa finalis, si moueat ad amandum talia principia præcisè, vt sunt vtilia ad ipsum effectum. Aliter autem, quam vt finis, mouebit, si moueat ad amandum illa, prout habent bonitatem alterius rationis pendente in sua amabilitate ab existentia præuisione ipsius effectus vel tanquam à circumstantia quadam, vel tanquam à conditione, vel alio modo. Propositio igitur data de hoc posteriori motionis genere intelligenda imprimis est. Vtrum autem de priori etiam possit intelligi, inferius definiam.

Suppono secundò, ex præuisione conditionata effectus citra omne dubium posse, imò de facto moueri Deum ad amanda, & producenda principia eius, etiam quæ vtilia sunt ad ipsum effectum. Ita enim mouetur ad danda auxilia, efficacia Prædestinatis; eo quod præuidet, eos cum talibus auxilijs operaturos, casu, quod datur. De præuisione ergo absoluta est dumtaxat sermo in præsentem.

Suppono tertio iuxta doctrinam propositam. 1. statutam, ex præuisione absoluta effectus nullatenus posse Deum moueri ad decernendum efficaciter, vt existat effectus ipse. Quia frustra intenderet, vt existat, quod iam videt existere. Tum quia diuina voluntas nequit ferri per modum desiderij in id, quod præuidet existere: cum desiderium eorum dumtaxat esse possit, quæ non dum existere cognoscuntur. Decretum autem efficax effectus, imò & intentio simplex desiderium quoddam est eius. Adde, voluntatem diuinam in obiectum necessarium seu per se, seu per accidens per desiderium ferri non posse, vt supra disput. 34. quæst. 5. proposit. 5. statutum est. Obiectum autem præuisionem iam existens prout tale per accidens, sine ex suppositione est necessarium iuxta dicta ibi.

Suppono quartò, principium effectus (idem intelligo semper de causalitate) aut potest esse

esse essentialè respectu ipsius effectus, ita, vt hic nullatenus nisi à tali principio possit existere. Aut posse esse accidentale, ita, vt, licet ab eo de facto accipiat existentiam effectus, potuisset tamen fieri, vt non ab illo, sed ab alio eandem existentiam acciperet. Propositio ergo data de vtroque genere principiorum potest intelligi: tametsi de principijs accidentalibus sit longè verior, seu probabilior. De quibus subinde in primis probanda est.

137 Probatum autem primò à simili; quia, si Deus mihi reuelaret aliquem effectum futurum, non reuelatâ causâ eius, possem haud dubie per eam reuelationem moueri ad causam ipsius effectus ponendam, vt per me fieret, quod absolute faciendum erat. Ergo & Deus per cognitionem intuitiuam effectus absolute extituri ad decernendum eius causas moueri poterit. Secundò; quia Deus ex prauisione entitatis posterioris secundum tempus potest decernere priorem, vt est certissimum. Ergo etiam ex prauisione entitatis posterioris secundum naturam, qualis est effectus, poterit decernere priorem, qualis est causa. In hoc enim nulla maior, quoad rem attinet, cernitur repugnantia.

138 Tertio probatur; quia Deus ex intentione efficaci, & absolute effectus mouetur secundum omnes ad decernendam eius causam. Ergo ex prauisione absolute effectus poterit ad id ipsum moueri. Quoniam intentio efficaci, & absolute effectus ex vna parte non minùs connectitur naturâ suâ cum existentia ipsius effectus, quàm eius absolute prauisio: ex aliâ verò parte talis intentio non dat per se immediatè effectui ipsam existentiam, quam respicit, sed per mediâ ad quæ mouet. Ergo non est, vnde repugnet, idem prouidari à prauisione. Imo P. Soar lib. 1. de Prædestin. cap. 6. num. 14. & alij citati à nobis supra disput. 36. quæst. 6. existimat, intentionem efficacem finis non posse mouere Deum ad eligenda mediâ, nisi vt prauisam simul cum ipso fine. Itaque asserunt, positâ intentione efficaci finis, statim sequi scientiam, qua Deus videt talem intentionem, & in ipsâ finem intentum futurum absolute: ex istâque scientiâ, & intentione moueri Deum ad electionem mediorum. Quod est, moueri ad ponendam causam ex scientiâ, quæ effectus ex vi decreti intentui eius videtur absolute extiturus in suo signo posteriori. Quod ego vniversè contendo. Tametsi sentiam contra Soar. & suos primò, vt intentio finis moueat ad electionem mediorum, non esse necessarium, quòd illa prouideatur ab intendente, prout loco citato probaui. Secundò, licet possibile sit, vt intentio finis, non solum per se immediatè, sed etiam mediâ sui cognitione moueat ad electionem mediorum, prout supra quæst. 6. num. 93. explicatum est; prauisionem tamen finis prout existentis ad electionem mediorum præcisè prout viliam ad ipsum mouere non posse, vt infra probabo.

139 Ex his apparet, scientiam visionis Dei de obiecto creato causam remotam posse esse sui obiecti; atque adeò priorem illo naturâ suâ. Nam, sicut, quod est causa causæ, est causa causati; ita, quod est prius causâ naturâ suâ, nequit non esse prius effectui naturâ posteriore ipsâ causâ. Cum certum sit non posse non, quod est prius priore, & posteriore prius esse prioritate mediâtâ in eodem ordine naturæ, vt monstratum à nobis est in Pharo Scient. disput. 15. quæst. 7. proposit. 1. Vnde

perperam nonnulli Recentiores contra communem existimationem absolute dixerunt, causam remotam non esse priorem naturâ respectu effectus remoti. De quo plura dicta ibi videri possunt.

Sed dicit aliquis. Scientia visionis supponit suum obiectum existens, & prius se aliquâ prioritate reali, prout num. 119. & sequentibus nuper à nobis statutum est. Ergo nequit esse prior illo prioritate naturâ, adhuc mediâtâ. Nego consequentiam. Nam, vt quæst. illa 7. Phari proposit. 7. & 8. monstratum est, quod prius naturâ altero est, eodem posterius ex accidente bene esse potest. Vnde scientia visionis, de qua tractamus, bene potest esse prior remotè obiecto suo prioritate physica, quæ prioritas naturâ est: tametsi sit posterior eodem posterioritate intentionali, quæ est posterioritas ex accidente.

Vbi obiter nota, dupliciter obiectum posse intentionaliter influere in scientiam diuinam, de se, vel in aliud quidpiam. Primò per se immediatè, quatenus illud ipsum esse, quod reuera habet in suo statu, in suâque temporis mensurâ, morali quodam modo adest intellectui diuino ab æterno adiuuans, determinansque vim eius intellectiuam ad concipiendam scientiam de obiecto ipso. Quo pacto res existens prout existens intentionaliter influit in quamlibet scientiam visionis de se, prout supra à num. 119. probatum, atque explicatum est: ipsâque scientiâ consequenter prior est prioritate intentionali. Secundò potest obiectum intentionaliter influere in aliquid aliud, illoque subinde esse prius prioritate intentionali mediâ aliquâ cognitione, vel volitione sui. Quo pacto finis mediâ sui cognitione intentionaliter influit in intentionem sui, & mediâ intentione in electionem medij, & mediâ electione in ipsum medium. Et hac ratione res existens prout existens mediâ visione sui, de qua agimus, intentionaliter potest influere in decreta Dei de suis causis, & medijs decretis in causas ipsas, atque adeò illis prior esse prioritate intentionali.

Ex dictis inferitur, duplicem esse posse in Deo scientiam visionis. Alteram influentem remotè in obiectum suum, vtpote mouentem Deum ad ponendam causam eius: quæ subinde prior natura erit suo obiecto physica, mediâtâque prioritate; tametsi posterioritate intentionali sit illo posterior ex accidente. Alteram nullo modo influentem in obiectum suum; nulloque modo proinde priorem illo; sed posteriorem illo simpliciter dictâ posterioritate intentionali. Inter quas duas scientias id datur discrimen. Quòd secunda omni decreto, seu inuentiuo, seu exequutiuo de obiecto suo simpliciter posterior est: quia posterior est obiecto suo, & consequenter omni, quod illud antecedit, quale est quoduis decretum eius: aliundeque nullam talis obiecti causam, nullumque decretum præcedit. Prima autem aliquod saltem decretum exequutiuum de causâ sui obiecti debet præcedere; cum supponatur in illam influere; nec possit aliter, quàm medio aliquo decreto eius. Debet tamen necessariò supponere aliquod decretum inuentiuum de obiecto suo, illoque esse posterior. Tum, vt vi talis decreti ipsum obiectum euadat existens, idoneumque ad determinandam vt sic scientiam ipsam. Tum, vt Deus liberè causet tale obiectum. Alioquin si scientia visionis eius omne decretum Dei anteuertet, non liberè illud, sed necessariò causaretur à Deo. Quod prius repugnat.

Kkkk Infert

143

Inferet tamen hinc fortasse non nemo, doctrinam hanc non bene cum doctrina Patrum coherere, vniuersaliter asserentium, non ideo rem existere; quia prouideretur a Deo; sed ideo prouideri; quia existit. Hoc namque non videtur verificari posse de prouisione, quam ponimus causam remotam rei existentis. Sed neganda est illatio. Quia talis prouisio, licet remotè influat in rem existentem, quatenus proximè influat in causam eius; non tamen est, propriè loquendo, causa, vt existat res, sed tantum vt res, aliàs extitura, existat per hoc medium. Quocirca, etiam loquendo de illa, verificatur proprissime, non ideo rem existere; quia prouideretur a Deo; sed ideo prouideri; quia existit.

Ex dictis præterea est inferendum id, quod a nobis est demonstratum loco citato Phari, possibilem esse mutuam causalitatem, quarum altera physica, & altera intentionalis sit. Siquidem effectus vt prouisus concurrere intentionaliter potest mediâ scientiâ sui ad ponendam causam, a qua ipse causatur physicè. Quod quidem genus mutua causalitatis omnes consistunt inter finem, & mediâ. Finis namque vt cognitus, & amatus concurrat ad mediâ intentionaliter, a quibus ipse causatur physicè. Neque est, cur id negetur in nostro casu, Imo in vtroque idem secundum esse obiectuum causat se ipsum remotè quoad esse physicum. Hinc tamen non licet inferre, possibilem esse mutuam causalitatem physicam. Nam hæc planè repugnat, vt ex communi ostendimus in eadem Pharo Scient. disput. 9. quæst. 5. proposit. 29.

144 Mutua verò causalitas intentionalis possibilis hand dubie est; sicut & mutua prioritas ex accidente, prout ex doctrinâ etiam statutâ disput. illa 15. Phari quæst. 7. proposit. 9. constat. Ponamus enim e. g. me habere reuelationem de existentiâ entitatis A; moueri que ex illâ, vt est possibile, ad causandam physicè entitatem B; ponamus, simul factam esse reuelationem Petro de existentiâ ipsius B; eumque per talem reuelationem moueri, vt etiam possibile est, ad causandam physicè entitatem A. Ecce in hoc casu A, & B mutuò se se causabunt intentionaliter. Talem autem casum esse possibilem, satis superque ex se manifestum est.

145 Quod si in agentibus duobus intellectualibus hæc mutua intentionalis causalitas possibilis est; etiam erit possibilis in eodem, saltem increato, per distinctas cognitiones perinde ipsum mouentes, ac si mouerent agentia distincta. Atque ita Deus poterit ex prouisione existentia A moueri ad causandam physicè B, & simul ex prouisione existentia B moueri ad causandam physicè A. In hoc enim nulla cernitur repugnantia. Dices. Si Deus, dum decernit B prouidet existens A, non poterit rursus moueri ad decernendum A ex prouisione existentia B: quia repugnat, Deum velle, vt existat id, quod iam videt existere, vt supra dictum est. Respondeo, repugnare quidem, quod Deus velit, vt existat id, quod iam videt existere, motus ad id volendum eadem scientiâ, qua videt, illud existere; & hoc est, quod supra statuimus. At non repugnare, quod Deus ex vi scientiâ, qua non videt, obiectum existere, moueatur ad volendum existentiam eius, vt accidit in casu proposito. Dices rursus. Hoc ipso, quod simul est in Deo cum quavis aliâ scientiâ scientiâ de existentia obiecti, nequit mo-

ueri ad volendum, vt illud existat: quia iam vellet, vt existat, quod videt existere. Respondeo, assumptum huius obiectionis plus quam falsum esse in sententiâ omnium. Quia certum est, in eadem duratione, qua Deus decernit creaturam, habere scientiam visionis de existentia creaturæ, qua tamen, sicut non mouetur ad tale decretum, sed scientiâ aliâ de creaturæ possibilitate; ita neque ab illo retrahi potest, aut impediri. Itaque, cum Deus cognoscat existens A, simul cognoscat B possibile: hisque duabus scientiis mouetur ad B decernendum, & cum cognoscat existens B, simul cognoscat A possibile, hisque pariter mouetur ad decernendum A.

Obijci tamen potest contra doctrinam, Ius propositiōnis. Effectus, quem Deus videt existentem est ens ab alio. Ergo non potest illum videre, nisi dependentem ab alio. Ergo non potest illum videre, non visâ actione, atque adeo etiam principio proximo, a quo dependet. Sed principium proximum nequit ob eadem rationem videri, non viso suo principio. Ergo de primo ad vltimum repugnat, Deum prouidere effectum existentem, quis prouideat omnia principia, a quibus dependet. Ergo impossibile est, vt ex prouisione effectus ad ea decernenda moueatur: cum sit impossibile, vt Deus decernat id, quod iam prouidet existere, iuxta doctrinam proposit. 1.

Hoc argumentum vt summum probat, Deum ex prouisione effectus non posse moueri ad decernenda principia essentialia, actionisque, cum quibus effectus vel titulo entis ab alio, vel alio titulo essentialiter connexus est: nam sine his vt summum, sicut non potest effectus existere, ita neque videtur posse existens prouideri. De principijs autem, & actionibus accidentalibus nihil probat: nam, licet ab his de facto accipiat existentiam effectus, nullum tamen intrinsecum respectum habet ad illa in ipsâ existentia; cum possit ab alijs existere; atque adeo sine illis potest existens prouideri. Vnde ex prouisione effectus moueri Deus poterit ad decernendam hanc numero actionem, per quam fit: quia effectus non postulat essentialiter fieri per hanc determinatè; sed per hanc, vel per illam sub distinctione; atque adeo Deus, prouisa existentia effectus, non tenetur simul futuram prouidere hanc determinatam actionem; sed summum futuram hanc, vel aliam sub distinctione: quod est, videre singulas futuras sub conditione negationis aliarum iuxta dicta de veritatibus distinctis a Deo scibilibus in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 2. Quæ conditionata prouisio locum relinquit, vt Deus absolute eligat, atque decernat ex dictis actionibus, quam maluerit. Tantum demque censendum de principijs, quorum aliquod vage sumptum postulat essentialiter effectus, non vero hoc, aut illud determinatè.

Dixi, argumentum factum vt summum probare, quod intendit, de principijs, & actionibus essentialibus, secus de accidentalibus: quia existimo nec de essentialibus probare. Nam, cum in meâ sententiâ relatio possit cognosci, quia per eandem cognitionem tangatur terminus; dummodo tangatur per aliam, cum qua prior conexa fit, vt supra disput. 23. quæst. 6. late probaui; efficitur, vt Deus per eundem actum quod videt effectum existentem, non debeat videre existentem principium essentialia, quod effectus ipse respicit respectu connexionis. Quo rursus fit, vt prou-

præuisio effectus mouere possit Deum ad decernendam tale principium, & consequenter ad cognoscendum illud existens. Adde, etsi præuisio effectus necessariò tangere debeat existens principium eius essentialè, adhuc posse moueri Deum ex eâ præuisione ad decernendam existentiam ipsius principij; quia hoc per talem præuisionem non iudicatiuè, sed apprehensiuè tantum debet attingi, vt ex dictis etiam loco citato constat. Apprehensio autem simplex rei existentis (quam in Deo etiam esse possibilem ostendi disp. 23. citatâ quæst. 3.) non impedit, sicut iudicium, quominus Deus possit decernere, vt res ipsa existat; eo quòd apprehensio simplex cum suo obiecto non est connexa, sicut est iudicium; neque illud, sicut iudicium, persuadet. Et quidem, posse Deum attingere suâ cognitione rem existentem, præscindendo à principijs eius etiam essentialibus, siue ea non attingendo, saltem eodem modo, circa obiectum scientiæ mediæ negari non potest. Cùm certam sit inter Nostrates, dum cognoscit Deus consensum futurum sub conditione auxiliij, ex parte hypothesis præscindere à causis ipsius auxiliij, siue eas non ponere in hypothesi; prout latius explicatum est supra disp. 28. quæst. 4. proposit. 7. & quæst. 7. num. 32. & disput. 37. quæst. 4. à num. 63.

149 Stat ergo ex dictis, Deum motum ab existentia effectus absolute præuisa amare posse efficaciter eius causas, & causalitas in ipso effectu non inclusas; nam, quæ includuntur, non possunt ex præuisione effectus, quæ & ipsa præuidentur, amari efficaciter iuxta proposit. 1. Superest determinandum an talis amor possit esse electio tendens in eas causas, & causalitates præcisè, vt media sunt utilia ad effectum. Censeo, non posse. Quia, sicut ex præuisione effectus nequit Deus moueri ad volendum, vt effectus existat; ita neque ad volendum, vt existant media ad eum. Vt illa præcisè vt utilia sunt; eo quòd velle, vt existat medium præcisè vt causaturum est finis, æquivalenter, seu virtualiter est, velle, vt existat finis. Ob aliam ergo, bonitatem ab existentia effectus aliqua ratione pendente amanda sunt principia eius, quando ad eorum amorem mouet existentia effectus præuisa. Caterùm, quia simul cum præuisione effectus non potest non dari in Deo decretum efficacis intentionum ipsius effectus à tali præuisione independem, & ipsa præcium iuxta dicta num. 142. ideo ex hoc decreto poterit Deus moueri, si velit, ad amandam utilitatem mediorum prædictorum vel alio decreto adæquato, ad quod dumtaxat moueat intentio efficax effectus, vel eodem, quo amatur altera ipsorum mediorum bonitas, ad quod moueat simul intentio, & præuisio effectus. Dixi, si velit. Quia, licet intentio, efficax effectus necessitet Deum ad amandum efficaciter principium essentialè effectus, quatenus utile ad illum est; quando aliàs tale principium ex alio motiuo efficaciter non amatur; non tamen necessitat, quando amatur, ex eoque amore futurum præuidetur. Quoniam intentio efficax finis nequit necessitare ad media, quæ aliunde præuidentur futura, iuxta doctrinam datam supra disp. 36. §. 4. proposit. 2.

150 Sequitur iam, vt ad extremum indicemus, qualiter ex doctrinâ datâ circa præsentem propositionem variæ difficultates Theologicae suis locis veniant enodandæ. Imprimis enim per illam venit probandum principium meriti, saltem non

essentialè, optimè sub ipsum meritum etiam absolute præuisum cadere posse. Et quæ sequuntur ex hac vniuersali assertionè, quæ multa sunt. Deinde, etsi Christus Dominus fuerit decretus post peccatum Adami absolute præuisum, potuisset nihilominus B. V. Mariam à pacto inito cum Adamo, sicque à peccato originali, & debito eius exclusam esse ex meritis Christi etiam absolute præuisis; ita, vt peccatum Adami simul cum pacto sint causa intentionalis existentia Christi; & rursum Christus cum suis meritis sit causa intentionalis pacti prout excludentis B. V. Hic enim tantum interuenit mutua causalitas intentionalis, quam, probauimus, esse possibilem. Ex quibus præterea sequitur, potuisse datam esse Adamo iustitiam originalem, atque etiam gratiam, qua suum peccatum vitare potuit, ex meritis Christi etiam absolute præuisis. Potuisse ex ipsis meritis similiter absolute præuisis datam esse B. V. maternitatem Christi, aut etiam gratiam qua B. V. ipsam mereretur maternitatem. Aliaque demum multa huiusmodi in varijs materijs ex prædictâ doctrinâ faciliè quisque potest inferre.

QVAESTIO VIII.

Qualiter scientia visionis, quam Deus habet de nostris actibus liberis, cum eorum libertate bene cohereat.

151 **Q**uestio hæc oportune adiungitur præcedenti quia difficultas eius ex principijs in illa statuta facilius expedietur. Circa quam duo ab omnibus Catholicis supponuntur tanquam omnino certa secundum fidem. Primum. Nos multos actus liberè, atque ad eò meritorie, vel demeritorie exercere. Secundum. Deum tales actus ab æterno videre prout existentes in suâ differentiâ temporis scientiâ penitus infallibili, atque ad eò essentialiter cum eorum existentia connexa; quæ scientia visionis nuncupatur: quorum duorum coherentia difficilis videtur. Nam, quo tempore ego pono existentem aliquem meum actum, vt ille sit liber, potentiam proximam habere debeo ad illum omittendum, quam tamen videor non posse habere, suppositâ præscientiâ diuinâ de tali actu. Quia nullam potentiam habere videor ad ponendam à parte rei omissionem actus: non enim ad ponendam illam coniunctam cum tali præscientiâ; nam id esset, præscientiam falsificare, quod est impossibile; sed neque ad ponendam non coniunctam; nam id esset, posse me facere mediâ omissione actus, vt non præexisterit ab æterno præscientia de actu: quod etiam impossibile est: cum ad præteritum non detur potentia. Aliter autem omisso actus non potest poni à parte rei, quam vel coniuncta, vel non coniuncta cum dictâ præscientiâ: cum inter extrema contradictoria non detur medium.

152 Hæc difficultas in duos oppositos errores distrahit aliquos Infideles. Alterum negantium Deo præscientiam de actibus nostris, vt horum libertatem seruarent: è quibus fuit Cicer. lib. de Fato, & lib. 2. de Diuinat. De quo ait August. lib. 5. de Ciuit. Dei cap. 9. *Pe homines faceret liberos, fecit sacrilegos.* Alterum negantium actibus nostris libertatem, vt Dei præscientiam